

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

vaške novice

OPREMLJ: ČLANI DRUŠTVA "F.B. SEDEJ"
UREDILI: MARJAN DRUFOVKA (glavni urednik),
IVAN VOGRIC, ELIANA HUMAR, KATJA DORNI, MARTINA HLEDE,
HADRIJANA ČORŠI, MARTINA VALENTINCIČ, ERIKA DORNI, EVELIN BULFONI
EDI HLEDE (odgovorni uredniki) - Lasten tisk

Poste Italiane S.p.A. Spedizioni in abbonamento Postale -
7071u - DCB Gorizia

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Speditions in Abn. Postale Art. 2 comma 20 c,
legge 662/1996 - Filiale di Gorizia

Ottobre-Dicembre 2004

Nr. 4

Števerjan, Oktober-December 2004 Leto

XXXVI Štev.

Ludvik Zorzut

V ŠTALICI, NA SLAMICI ...

Tiho, tiho!
V štalici, na slamici
Detece leži.
Tiho, tiho!
V štalici, na slamici
Detece spi.

Kdo ste zemljani vi, odkod
prihajate, kje vaš je rod,
ki našemu podoben je
po lepi rasti,
po licu, po jeziku,
v poštenosti in časti,
ki se modrost v očeh vam svita
in poje v žilah kri vam plemenita?
Kdo ste, zemljani vi, od kod
prihajate, kje vaš je rod?

Od Save smo in Drave,
od Mure, Soče, Zile,
božične zarje
so nas prebudile,
peljale k Teru in Nadiži
pogledat, če pri vas
še pojete po stari viži?
Slovenci smo, pri jaslicah
veseli vsi svečani,
ko z nami zbrani ste še vi,
slovenski Benečani.

Tiho, tiho!
V štalici, na slamici
Detece leži.
Tiho, tiho!
Detece spi.

Poezija je bila objavljena v redni knjigi Mohorjeve družbe za leto 1970 Božič na Slovenskem. Gradivo je zbral in uredil Jože Dolenc.

Trst, 6. decembra 2004

Spoštovani Gospod župnik!

Sporočam Vam, da sem prejel paket z znamkami, ki bodo prišle v prid našim skrbnim misijonarjem, ki potrebujejo našo pomoč ter se Vam tudi v njihovem imenu iskreno zahvaljujem za dobrohotnost. Bližajo se božični prazniki zato Vam tudi v imenu moje družine prisrčno voščim in želim blagoslovljene praznike in srečno, uspešno in zdravo novo leto 2005!

Lep pozdrav
FRANC SAKSIDA

Misijonski dobroteljni krožek iz Rojana

Uredništvu se je zdelo smiselno objaviti zgornjo zahvalo in obenem voščilo kot spodbuda vsem, ki ga bodo prebrali, naj ne odvržejo odrabljenih ovojnic z znamkami vred, ampak naj znamke prihranijo in izročijo svojemu župniku. Poskrbel bo, da bodo prišle v prave roke.

60. OBLETNICA VRNITVE SLOVENSKEGA POUKA V ŠTEVERJANSKO ŠOLO

V soboto, 30. oktobra, se je v Števerjanu odvijala proslava ob 60. obletnici vrnitve slovenskega pouka v vaško šolo.

Praznovanje se je začelo ob 16. uri s sveto mašo za vse pokojne učence, ki so takrat obiskovali šolski pouk; daroval jo je domači župnik Anton Lazar. Na začetku maše so trije otroci prinesli pred oltar venček, ki je bil sestavljen iz petindvajsetih nageljnov v spomin na že pokojne učence in treh rdečih vrtnic v spomin na msgr. Frančiška B. Sedeja. Med mašo je g. župnik poudaril pomembno delo duhovnikov, ki so v času fašistične diktature pomagali slovenskim ljudem. Po Gentilejevi reformi je pouk potekal samo v italijanščini; škofje so tej reformi nasprotovali in nadškof Sedej je večkrat pisal na Sveti sedež, da bi dosegel dovoljenje vsaj za poučevanje verouka v materinem jeziku. Trdil je, da otroci in duhovniki ne obvladajo dovolj dobro italijanščine za učenje tako važnega predmeta. Žal pa škofu Sedeju ni uspelo ničesar doseči in duhovniki so se morali prilagoditi tem težkim razmeram in se umakniti v zakristije; tako je storil tudi števerjanski župnik Ciril Sedej.

Ob izstopu iz cerkve je vse udeležence na trgu sprejela godba na pihala iz Dobrovega; števerjanski župan in predstavniki tedanjih učencev so položili cvetje pred spomenik padlim. Proslava se je nato nadaljevala v dvorani Sedejevega doma: najprej so nastopili osnovnošolski otroci, ki so recitirali in zapeli nekaj pesmi Srečka Kosovela.

Tedanja učiteljica sta nato obudila svoje spomine na poučevanje v šolskem letu 1944/45: Ada Gabrovcec je poučevala v stavbi, kjer je sedaj občinska hiša; vanjo so zahajali predvsem otroci iz Britofa in Ščednega. V spodnjem delu vasi pa so šolski pouk imeli pri Fabrževih: tam je poučeval Bruno Podveršič. Obema je v znak hvaležnosti števerjanska občinska uprava podarila spominsko plaketo.

Slovensko pesem je na praznični večer prinesel mešani zbor Sedej, ki je pod vodstvom Vladimirja Čadeža zapel Pahorjevo Pa se sliš in Jenkovo Lipa. V imenu tedanjih šolarjev je nato spregovoril Lucijan Vogrič; prebral je zapis, ki ga je pripravil Saverij Rožič.

Župan Corsi se je zahvalil *klapi mladih fantov*, ki je dala pobudo in organizirala slovesnost, ki je bila res praznični dan za vso občino. Svoj pozdrav sta prinesla tudi deželni svetovalec Mirko Spazzapan in ravnateljica Miroslava Brajnik. Sledila je še družabnost, kjer so vsi prisotni veselo nazdravili tako važnemu dogodku.

MARTINA VELENTINČIČ

Ob koncu mašniškega obreda je župnik Anton Lazar obeležil hude trenutke, ki so jih briški ljudje in ne samo doživljali pod fašistično diktaturo ter važno vlogo, ki so jo župniki odigrali v tistem času po župnijah.

Na tem polju je nadškof msgr. Frančišek Borgia Sedej bil najbolj trd boj, v katerem ni podlegel, sklicujoč se na naravno in božje pravo. Iz tega boja se rojevajo tečaji za slovenski jezik, prirejajo se na skrivnem razne igre, kar je podlaga za ohranjanje narodne zavesti. Leta 1920 so idrijski duhovniki

svetovali nadškofu, naj zahteva pri šolskih oblasteh, da bo verouk v osnovnih šolah na prvem mestu kot obvezen predmet, ker so ga začasna navodila postavila med neobvezne.

Msgr. Mihael Arko je bil župnik in dekan v Idriji od 22. avgusta 1897 do smrti 29. marca 1938. Bil je dober psiholog in vzgojitelj. Dobro se je zavedal, kako važen je verouk, ki ne prinaša le znanje, ampak tudi vzgaja. Arko je poučeval na gozdarski in trgovsko-obrtni šoli. In ko so Italijani zahtevali od duhovnikov, naj učijo verouk v italijanščini, se je obrnil do nadškofa Sedeja in ga prosil za pojasnilo. Nadškof je bil na birmovanju na Vogrskem in mu je od tam dne 25. oktobra 1926 napisal:

»Moje prepričanje je, da duhovniki ne smejo sprejeti poduka v italijanskem jeziku, ker bi bilo to zelo škodljivo ne samo našemu narodu, ampak tudi temu velevažnemu predmetu samemu. Saj ne znajo ne duhovniki ne slovenski otroci dovolj italijanščine, da bi se mogli z uspehom učiti tako abstraktnih in za zveličanje neobhodno potrebnih resnic. Nastal bi sčasoma v družbi žalosten razpor: starši bi molili slovenski, otroci pa italijanski, ali pa nič. Na ta način bi prišli goriški Slovenci na nivo-idijotov in breznačajnežev. Zdi se mi, da to namerava politika. Kolikor mi je znano, so doslej vsi slovenski duhovniki odklonili pouk krščanskega nauka v italijanščini in sklenili poučevati otroke v cerkvi.«

Največ polemike je vzbudil Gentilijev zakon o uporabi italijanskega jezika v šoli (1. oktober 1923). Škofje poudarjajo ministru, da je Cerkev vedno poučevala katekizem v domačem jeziku. Tu živi 400 tisoč Slovencev. Dolžnost države je, da skrbi za duhovno kulturo in gospodarsko blaginjo manjšine. Ministru očitajo, da hoče s tem zakonom poitalijančiti Slovence. Škofje tridentinske in goriške pokrajine so vložili prošnjo. Tudi tajnik političnega društva Edinost prosi nadškofa, naj piše v Vatikan, da bi posredoval pri vladi. Vlada se je le delno uklonila, ko je predpisala, da bo v šolskem letu 1926-1927 verouk v slovenščini samo v prvih treh razredih, v četrtem pa že v italijanščini. Nadškof na dopisnici sprašuje msgr. Ivana Trinka, ali že imajo v videmski škofiji združenja za katehete laike, ker pač duhovniki ne bodo mogli poučevati na vseh šolah.

Ker vlada ni zadovoljivo rešila spora glede jezika, je Sedej pisal Svetemu sedežu, da so slovenski in nemški duhovniki odklonili pouk verouka po šolah. Poučevali bodo v cerkvah in župnišču, kot na primer delajo v Brixnu s privoljenjem iste kongregacije. Tudi furlanskim duhovnikom ponekod zapirajo šolska vrata, ker hočejo učitelji sami učiti verouk. Minister Belluzzo je 21. decembra 1928 sporočil v Trst odločitev vlade, da bo dala pristanelek za pouk verouka v šolah le tistim duhovnikom, ki bodo gojili domoljubna čustva. V slovenščini bodo izjemoma poučevali le v prvem razredu osnovne šole. Nadškofu Sedeju je bilo zdaj zadosti tega pisarjenja in pričkanja z oblastjo. Duhovniki so bili v precepu: vest jim ni dopuščala, da bi cerkve spremenili v potujočevalnice, z druge strani pa jih je časopisje napadalo, da so zagrizeni ultranacionalisti, ki ne vre svojih župnijskih dolžnosti, duhovniki brez cerkvenega duha.

Nadškof Sedej ni smel dovoliti, da bi politika stopila v svetišča in da bi božja beseda postala sredstvo za raznarodovanje. Za 14. julij 1931 je sklical v Gorico škofovsko konferenco goriške metropolije, ki sta se je udeležila poleg Sedeja tudi sufragana tržaški škof Alojzij Fogar in poreško-puljski škof Trifon Pederzoli. Za ozemlja vseh treh škofij so izglasovali odredbe, znane pod imenom »Normae ad instructionem Cleri curati-Vodila dušnim pastirjem«, ki so izšla 4. septembra 1931 s podpisom samega Sedeja. Vodila, pravec zakonik manjšinskega prava, so obsegala pet kratkih poglavij. 2. Po cerkvenem pravu (CJC) je župnik dolžan poučevati v verskih resnicah otroke in odrasle vernike »v govoru, ki je njih umevanju primeren«, t.j. v njim razumljivem jeziku.

Del teh znamenitih »Norm-navodil« je tudi navodila za poučevanje verouka v materinskem jeziku v cerkvi ali v zakristiji. Naročil je tudi duhovnikom, naj ne vnašajo nobenih sprememb ali novosti glede jezika ne pri obredih, ne pri pridigah in ne pri cerkvenem petju. Torej tako, kot je bilo pod Avstrijo. Tako namreč naroča Sveti sedež. In še nadškof Sedej (sam) en mesec pred smrtjo protestira pri goriški kvesturi, ker so oblasti zaplenile veroučna priročila, napisana v slovenščini, ker je to čisto cerkvena zadeva.

Na osnovi teh znamenitih navodil so primorski duhovniki s svojim nadpastirjem stali ob strani ljudstvu in ga spremljali skozi težko, toda slavno zgodovino, ko so čuvali vero, materin jezik in narodno zavest. Zagrenjen se je nadškof Sedej umaknil v tišino, toda bolelost in razočaranje sta ga zlomili, tako da je komaj mesec dni kasneje, 28. novembra 1931, umrl. Nečak Ciril Sedej, števerjanski župnik, je tedaj vprašal zdravnika dr. Morpurga, ki je zdravil bolnega nadškofa, za katero boleznijo je dejansko stric umrl. Ta mu je odvrnil: »Duševno so ga strli. Žrtev razmer, v katerih je živel!«

Kakor drugi njegovi sobratje primorski duhovniki, tako je tudi naš pokojni g. župnik Ciril Sedej stal ob strani svojemu ljudstvu v tistih težkih časih. V šoli mu je bilo ukazano, naj tudi verouk poučuje v italijanskem jeziku, kakor so se od leta 1923 poučevali vsi predmeti po znani Gentilejevi šolski reformi. Sedej se je temu uprl in umaknil poučevanje verouka v zakristijo, kjer mu oblasti niso mogle do živega. Ob tej priložnosti pa je najprej zakristijo povečal in s tem pridobil nekaj več prostora za učence. S tem, da se je umaknil v zakristijo in organiziral »Sedejevo veroučno šolo«, je seveda izgubil pravico do šolske plače. Cerkev je namreč postala edini kraj, kjer se je lahko uporabljal naš jezik in je petje odmevalo v slovenskem jeziku. Ko so pregnali slovenski jezik iz šol in sploh iz javnosti, je ta ostal edino v zavetju cerkve, kjer ga je branil nadškof Sedej. Verouk v slovenščini v cerkvah je v dejanskih razmerah pomenil edino šolo materinega jezika. Slovenski duhovniki so pod vodstvom nadškofa Sedeja sicer sprožili še druge kulturne akcije, vendar prav verouk v slovenščini v cerkvi (in zakristiji), ki so ga cerkveno-pravno zagotavljala Sedejeva »Navodila-Normae«, je vse do kapitulacije Italije septembra 1943 predstavljal edinstveno slovensko »šolsko mrežo« na Primorskem.

Didaktični ravnatelj v Solkanu Calligaris je v pismu št. 353 z dne 11. novembra 1926 zahteval od župnika Sedeja, naj mu sporoči pismo v teku petih dni vzrok, zaradi katerega odklanja poučevanje verouka v italijanskem jeziku na števerjanski šoli. Pismo s podobnimi zahtevami je Sedeju poslal tudi kojsčanski didaktični ravnatelj Traversa dne 27. februarja 1929, št. 46. Kurat Sedej je odklonil poučevanje verouka v italijanščini z utemeljitvijo, da ni »v smislu božjega prava in navodil cerkvenih oblasti«. Zato je bil z drugimi župniki obtožen protidržavnega rovarjenja. Glavni očitke, ki je duhovnikom veljal, je bil ta, da s slovenskim poukom v cerkvi ovirajo poitalijančevanje šolske mladine. Goriški kvestor je leta 1936 poklical župnika Cirila Sedeja na goriško kvesturo skupaj s šestimi duhovniki. »Materin jezik-tako je trdil kvestor-otrok, ki hodijo v italijanske šole je italijanski, torej se mora v italijanščini vršiti tudi verski pouk v cerkvi.« Grozil jim je s konfinacijo. Gospod Ciril je bil tudi priča težkemu boju in trpljenju, ki ga je prestajal stric, knez nadškof Frančišek Borgia Sedej. Tudi to ga je zelo mučilo. Toda ni obupal in klonil.

Msgr. Berlot Anton (1860-1940) je bil župnik in dekan v Kanalu, nazadnje pa stolni kanonik v Gorici. On se je zavzemal za duhovnike, ki jih je goriški kvestor klical na zaslišanje zaradi poučevanja verouka v slovenščini. V spomenici, ki jo je napisal nadškofu Margottiju 24. avgusta 1936, je zapisal: »Za nas duhovnike je zadeva rešena: držimo se naravnega prava, cerkvenega zakonika, stoletnega katoliškega izročila, nauka papeža Pija XI., ki je rekel, da je naravna in nadnaravna pravica staršev, da imajo njihovi otroci verski pouk v materinem jeziku. Pripravljeni smo, da raje sprejmemo mučeništvo, kot da bi izdali ta katoliška načela.«

Na jubilejni proslavi sta spregovorila tudi oba učitelja, ki sta takrat poučevala na obeh osnovnih šolah v Števerjanu: Bruno Podveršič pri Fabrževih, Ada Gabrovce v pritličju današnje občinske hiše.

Spoštovani g. župan, g. župnik, kolegica Ada, vsi predstavniki oblasti, društev in tiskapoždravljeni, prav pristrčno pozdravljeni pa vsi tisti, ki ste pred šestdesetimi leti sedli v šolske klopi v

obeh slovenskih šolah v Števerjanu, in sicer tu v vasi v stavbi sedanjega županstva in v Klancu v dvorcu gospodov Fabris ali po domače »pri Fabrževih«.

Dolga doba 60 let nas loči od teh dogodkov: po zbranih podatkih, za kar se moramo zahvaliti prizadevnemu in uspešnemu organizatorju Saveriju Rožiču, ki je bil takrat tudi učenec v obeh šolah, vas je bilo 108 učencev, od katerih je na žalost že 25 pokojnih. Šoli sta bili enorazredni s celodnevним poukom: tu v vasi je učila ga. Gabrovec (Černic) Ada, pri Fabrževih pa podpisani.

Italijanska potujočevalna šola, ki se je uveljavila leta 1927 z Genitilejevo reformo šolstva v že fašistični Italiji, je prenehala leta 1943 s polomom Italije. Italijanska vojska je razpadla, se razkropila in zbežala, prenehala je tudi civilna oblast: zbežali so tudi uradniki in učitelji. Jeseni leta 1943 se šolska vrata niso odprla: bil je čas zmede, vojaških spopadov, vdorov nemške vojske, ki je zasedla Primorsko, ustanovila deželo Küstenland z vojaško upravo. Partizanska vojska je v tem času uspešna obvladovati večino zalednega ozemlja in po kožbanskem volilnem shodu 9. julija 1944 z volitvami v krajevne, okrajne, okrožne odbore in pokrajinski odbor začela urejati tudi civilno oblast na svojem ozemlju. Tako je ta šola označena kot slovenska partizanska šola za razliko od slovenskih šol, ki jih je ustanavljala na svojem ozemlju nemško zasedbena oblast.

Zgodilo pa se je takole: prve dni julija 1944 me je poiskal okrajni šolski poverjenik Vitez Slavko in mi naročil, naj se dogovorim z g. župnikom Cirilom Sedejem, ki naj oznani šolsko mašo in začetek pouka. Šolska maša je bila 25. julija in pouk se je takoj začel. Kmalu za tem smo učitelji šli na učiteljski tečaj v Višnjevki 3 tedne v mesecu avgustu 1944, organiziran za zapadno primorsko okrožje, t.i. ozemlje na desnem bregu Soče od Bovca do Furlanije. Šolsko leto 1944/45 se je redno začelo jeseni in se zaključilo s koncem vojne maja-junija 1945. V šolskem letu 1945/46 sta se dve števerjanski šoli ponovno združili in pouk je potekal tu v vasi v stavbi sedanjega županstva. S tem šolskim letom je šola prešla pod ZVV, sodelovali smo učitelji z obeh strani, tako da šola ni ustvarjala nepotrebnih ideoloških delitev in političnih problemov.

Vsi učenci in učitelji, ki smo preživljali otroštvo in mladost v tistih težkih vojnih časih, nosimo v sebi hude in težke spomine, vendar so spomini na šolo lepi in prijetni. Pred začetkom te »redne« šole je bilo več poskusov posameznih prizadevnih deklet, med njimi: Sara Planinškova, Jelica Cigličeva, Marica Nekova, ki so na pobudo partizanskih oblasti in župnika Cirila Sedeja skušale učiti, a so bili ti poskusi kratkotrajni, vendar kažejo izredno željo staršev, da bi otroci hodili v redno in to slovensko šolo. Ta visoka zavest pripadnosti slovenskemu narodu, da se bomo vendar enkrat rešili italijanske vladavine, je bila tako globoko vkleščena v srca naših ljudi, ki so se čutili prevarane še ob koncu 1. svetovne vojne. Ni moj namen, da bi se spuščal v politične ali primernostne ocene tedanjega položaja našega naroda, vendar bi še enkrat poudaril izredno visoko narodno zavest, ki so nam jo vcepili v srca naši starši, stari starši in naši duhovniki in tu naj omenim prav dolgoletnega števerjanskega župnika g. Cirila Sedeja, ki nas je učil iz katekizma slovenskega branja in nas obvaroval pred potujočevanjem. Mladost in neizkušenost učiteljev, pomanjkanje učbenikov, izredne vojne razmere, strah, ki nas je spremljal ponoči in podnevi, niso mogli zaustaviti našega narodnega preporoda in velikega pričakovanja, ki se je kazalo v visoki zavesti staršev in zvestobi učencev in njihovi iznajdljivosti v nepričakovanih vojnih nevarnostih.

V tem trenutku se žal ne moremo spuščati v opisovanje posameznih dogodkov, ki so nam ostali neizbrisno v spominu; vendar bi bilo le prav zaradi naših zanamcev, da bi te dogodke opisali kot zgodovinski dokaz naših dejanj in hotenj: to naj bi se zgodilo s sodelovanjem vas vseh, ki ste bili žive priče teh izrednih časov. Vsi, ki smo pred 60. leti pri šolski maši prosili Vsemogočnega za dar modrosti pri učenju, se mu danes zahvaljujemo za vse, kar nam je bilo v našem življenju dano in se obenem spominjamo tistih, ki so z nami sedeli v šolskih klopih, pa niso dočakali današnjega slovesnega srečnega dneva.

Ta slavnostni dan, ki smo ga dočakali po preteku lepih, a tudi težkih dni in tudi po razočaranjih, nam Števerjancem pomeni ponos in zadovoljstvo, da imamo slovenski prosvetni društvi, da poslušamo slovensko besedo v cerkvi, na občini in v šoli, ki nosi ime po evropsko znanem briškem pesniku Alojzu Gradniku in da smo v okviru slovenskih Brd povezani s slovensko državo, ki združuje vse Slovence na našem narodnostnem prostoru. Bodimo nanjo in nase ponosni.

BRUNO PODVERŠIČ

Gospa Ada Gabrovec si ni pripravila pisnega govora, a je ravno tako na preprost način dobro izrazila svoje misli in vzbudila v poslušalcih pozornost. Spomnila se je svojih začetkov poučevanja; iz besed je bilo zaznati navezanost briški zemlji in ljudem. Poslušalcem je znala predstaviti sliko tistega časa, razplet dogajanj, ki ni bil lahek in še toliko manj varen. Sama je srečna in vesela, da ni nihče izmed osnovnošolcev v tistem času plačal željo po osnovni izobrazbi z žiljenjem. Zelo so se bali vojaške prisotnosti v vasi, predvsem oddelka X.Mas; ko se je bližala kakšna nevarnost je zanje poskrbel župnik Sedej, saj jih sam prišel obvestit ali je pa takoj poslal mežnarja. Kljub revščini in lakoti so otroci radi hodili v šolo in gospa Ada se še sedaj z veseljem spominja njihove dobre vzgoje in dobrotljivosti.

Ob koncu je Lucijan Vogrič v imenu pobudnikov proslave prebral zahvalo, ki jo je zapisal Saverij Rožič.

Najprej vsem lep pozdrav in hvala, ker ste se udeležili te jubilejne proslave. Orisal Vam bom vsaj nekaj podatkov glede tega, koliko nas je bilo, ki smo takrat obiskovali šolski pouk. Števerjan je takrat štel približno 1200 prebivalcev. Učencev je bilo vsega skupaj 109, od teh pa jih 25 ni več med nami. Od 84 še živečih, jih 22 še vedno biva v Števerjanu. Ostali pa smo se razkropili na vse konce sveta, in sicer na slovensko stran Brd, Novo Gorico, Jesenice, Ajdovščino, Ljubljano, Koper, Gorico, Ločnik, Štandrež, Rupo, Moš, Šlovrenc, Krmin, Videm, Pordenon, Padovo, Bari, Francijo in v daljino Avstralijo. Vse te naslove sem potrpežljivo našel s pomočjo prijateljev.

Sedaj pa se obračam na vas mladi šolarji. Povedal vam bom, kako je bilo takrat, ko smo mi obiskovali šolski pouk. Znašli smo se sred gorja druge svetovne vojne. Živelimo v stalnem strahu pred bombardiranjem. Naše domove so ropali in požigali nacifašisti. Živelimo v revščini. V poletnem času smo hodili v šolo bosi, pozimi pa s coklami. Čevlje smo le redko kdaj videli. Takrat ni bilo šolabusov ali staršev, ki bi nas z avtomobilom pospremili v šolo. Iz Valerišča, Ščednega, Gabrskega konca in s Huma smo takratni šolarji morali prehoditi peš in to po makadamski, oziroma prašni cesti. Doma smo imeli samo mame in none, ki so morale skrbeti za družino. Naših očetov ni bilo doma. Bili so ali v vojski, ali v nacifašističnih taboriščih, ali po zaporih. Veliko jih je bilo tudi v partizanih. Zato smo jih morali mi otroci, ki smo bili stari komaj 10 ali 12 let, nadomeščati pri napornem kmečkem delu. Čas za domače naloge in učenje smo imeli le v večernih urah in to pri svetlobi petrolejk ali sveč, saj takrat nismo imeli doma električne napeljave. To je bilo le nekaj podatkov, ki smo jih doživljali pred 60. leti.

V imenu pobudnikov se prav iz srca zahvaljujem gospodu županu Hadrijanu Corsiju, Občinski upravi Števerjan za pokroviteljstvo, učiteljicam, učiteljem, šolarjem in vsem tistim, ki so pripomogli pri organizaciji te svečanosti.

Osebnostno pa želim vsem vam, da bi v najlepšem prazničnem vzdušju preživel te lepe trenutke. Hvala.

DOMAČA VAS, BISER NAŠ

Nahajamo se v medvojnem času in takoj po drugi svetovni vojni.

Ada Gabrovec, ki je poučevala v osnovni šoli, kjer stoji danes občinska hiša, pravi, da so bili otroci in ona na varnem pred Nemci, ker je sam okupator smatral šolo kot župnijsko »die fahrer Schule«. Župnik Ciril Sedej je takoj ob potrebi pritekel na pomoč, saj je nemščino zelo dobro obvladal. Huda nevarnost pa je pretila, ko je prišel fašistični oddelek X. Mas. Nekega dne jo je rešila le slovenska slovnica, katere uporaba v šolah je bila dovoljena s strani italijanske oblasti. Vojak je že repetiral, pripravil brzostrelko.

Na učno mesto je Ado Gabrovec postavil Anton Reja, na Humu so ga imenovali »tovariš Sever«, partijski delavec, ki ni šel v ilegalo, saj je bil po poklicu tišler, mizar. V petih razredih je imela čez 40 otrok. »Pred oktobrom 1944 so me poklicali s Huma naj grem poučevat v Števerjan, kjer sem poučevala od 1. oktobra 1944 do 30. aprila 1945«. Gospa Ada je ves ta čas delala brezplačno prakso.

Poleg učiteljskega poslanstva je Ada Gabrovec skrbela tudi za vzgojo otrok v vasi in jih tako učila tudi petja. Otroški zbor je bil v tistem času zelo številen. Otroke, ki je zjutraj poučevala v šoli, je povabila tudi k pevskim vajam. Spodaj si lahko ogledamo fotografijo otroškega pevskega zbora, ki ga je Ada Gabrovec z vlakom peljala leta 1945 v Trst, kjer so peli za postajo Radio Trst A.

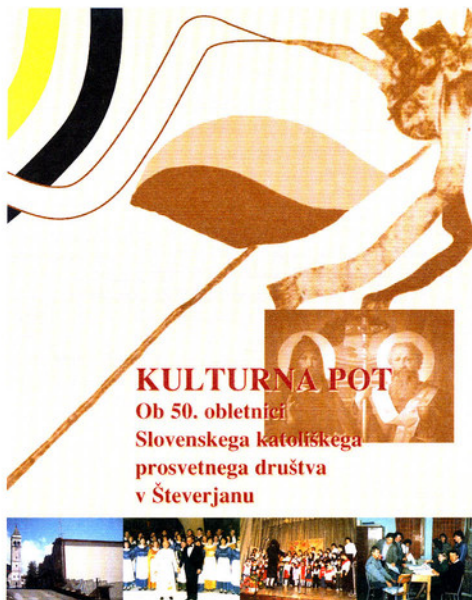
V naslednjem šolskem letu pa je bila v Števerjan imenovana od zavezniške oblasti redna učiteljica Katarina Ferrini Klanphar, ki je imela zadnja dva razreda, tretji razred je bil dodeljen Brunotu Podveršiču, prva dva pa Adi Gabrovec. Vse to do aprila 1946. Septembra istega leta je Ada Gabrovec diplomirala na učiteljskem in oktobra je dobila stalež v Mirniku. Bruno Podveršič je odšel v Ljubljano. V osnovni šoli v Števerjanu so od tedaj poučevale štiri učiteljice: Valerija Kamenšek, Vera Košir, Adela Bandelj, Ana Marija Chetti Fajgelj.

Od takrat je v šolskih arhivih ohranjena vsa dokumentacija s pregledom vseh šolskih letnikov z imeni učiteljev.

MARJAN DRUFOVKA

PO PREHOJENI KULTURNI POTI

KULTURNA POT

Ob 50. obletnici
Slovenskega katoliškega
prosvetnega društva
v Števerjanu

Jubilejna publikacija KULTURNA POT-Ob 50. obletnici Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu je vsakomur, ki se je žeji, na razpolago. Oglasite se pri Marjanu Drufovki tel. 0481 884102, 328 2180155.

Vsakdo izmed nas lahko dograjuje zgodovinski delež tudi z navidezno majhnim doprinosom, a je v resnici ta kanček izjemne važnosti.

V tem duhu se je pričela proslava ob 50. obletnici Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu v nedeljo, 19. decembra zvečer, v Sedejevem domu. Zbrala se je prav lepa množica domačinov in prijateljev na »placu« pred cerkvijo, pod milim spremstvom zvezde repatice.

Kulturni program je bil vsebinsko bogat. Zarisan je bil petdesetletni oris, in ne samo, kulturne poti Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu vse do danes. Na odru so se zvrstile številne dejavnosti, ki so nedvomno obogatile kulturno pot samih Števerjancev. Člani društva so z branjem in recitalom predstavili poslušalcem bogato, skoraj enkratno delovanje, s katerim se lahko res pohvalijo. Večer je odprl Otroški in Mladinski zbor pod vodstvom Eliane Humar in ob klavirski spremljavi Martine Valentinčič, zaključil pa se je z mešanim pevskim zborom pod vodstvom Martine Hlade.

Osrednja točka večera je pripadala goriški kulturni delavki Eriki Jazbar, ki je predstavila publikacijo Kulturna pot, ki je nastala z namenom, da bi obeležila vse pobude in dejavnosti, ki so jih člani slovenskega društva Frančišek Borgia Sedej iz Števerjana priredili v petdesetih letih bogatega, plodnega in razvejanega delovanja. Knjiga, ki jo je pripravil Marjan Drufova, prikazuje prehojeno pot od prvih začetkov delovanja društva, ki segajo v 19. stoletje, vse do današnjih dni; obogatena je s številnimi fotografijami. Publikacijo sta izdali SKPD F. B. Sedej in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, izid je finančno podprlo Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Zelo verjetno je ta zapis v marsičem pomanjkljiv, saj bi bilo potrebno še marsikateri osebnosti ali dogodku posvetiti več pozornosti. Kakorkoli že naj bo ta skromen dar v hvaležen spomin vsem, ki so vložili in še vlagajo veliko truda in prostega časa za ohranitev in okrepitev prosvetnega življenja ter delajo v dobrobit celotne števerjanske skupnosti. Zavedati se moramo važnosti vloge prosvetnih društev, ki jo imajo na vsem zamejskem teritoriju.

S publikacijo Kulturna pot se je odbor SKPD F. B. Sedej želel spomniti nekaj važnih obletnic temeljnih kamnov števerjanske prosvete: letos poteka 150. obletnica rojstva msgr. Frančiška Borgia Sedeja, po katerem je poimenovano društvo, 35 let odkar je samo društvo poimenovano po branitelju slovenstva, 35 let neprestanega izhajanja Števerjanskega vestnika, 50. obletnica Slovenskega katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu ter obenem pol stoletja neprekinjenega delovanja dramske družine, leta 2002 je potekala 50. obletnica mešanega pevskega zbora, prihodnje leto bo slavil otroški zbor 30. obletnico delovanja ter vedno prihodnje leto nas čaka 35. Festival narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2005«.

Predsednik SKPD F. B. Sedej Mihael Corsi je v svojem govoru poudaril važnost prosvetnega delovanja v vasi ter nujno, da čut širjenja kulturnega delovanja vzamejo za svojega prav mladi. Posebej v današnjem času, ko si sploh ne damo več časa za določena dejanja, je važno, da mladi vedno bolj negujejo in sebi vrednote druženja, prostovoljnega delovanja v dobrobit celotne skupnosti in pa požrtvovalnost. Sledili so pozdravi uglednih gostov. Na oder so stopili župan občine Števerjan Hadrijan Corsi, generalni konzul RS Jože Šušmelj, predsednik deželne Ssk Drago Štoka, predsednik SSO za Goriško Janez Povše, odbornik ter častni predsednik ZSKP iz Gorice Damijan Paulin, predsednik MePZ Lojze Bratuž Marko Terčič in predsednik prosvetnega društva Štandrež Marko Brajnik. V dvorani so poleg ostalih prisostvovali proslavi domači župnik Anton Lazar, podžupan občine Števerjan Dominik Humar, glavar števerjanskih orožnikov Nicola Valzano, predsednica ZSKP iz Gorice Franka Padovan, predsednik društva Jadro Karlo Mucci in odbornik na goriški občini Damijan Terpin.

Več kulturnih delavcev je žal že pokojnih, danes igramo odgovorno vlogo mladi, v nas je namreč, da začrtamo kulturno pot in jo nadgradimo po zgledu naših prednikov.

SPOMIN NA DVA ZASLUŽNA LIKA NAŠE BLIŽNJE PRETEKLOSTI

V nedeljo, 10. oktobra, je bila v števerjanski cerkvi sv. Florijana slovesna maša v spomin na nadškofa Frančiška Borgia Sedeja in župnika Cirila Sedeja. Števerjanci so se zbrali pri sv. maši ob 10. uri in se na primeren način oddolžili spominu dveh pomembnih likov naše bližnje verske zgodovine. V hudih trenutkih črne diktature je Števerjancem zasijala luč boljšega jutri. Pevci domačega mešanega zbora so z ubrano pesmijo povezovali sv. mašo, ki jo je daroval števerjanski župnik Anton Lazar.

Prav v nedeljo, 10. oktobra, je potekala 150. obletnica rojstva branitelja slovenstva v naših krajih, msgr. Frančiška Borgia Sedeja. Rodil se je na ta dan kot drugi od šestih otrok trdnemu kmetu Lovru in materi Mariji Bevk v Cerknem. Števerjanski župnik Anton Lazar se je v pridigi spomnil lika goriškega nadškofa, ki je v obdobju fašizma igral važno vlogo pri ohranitvi slovenskega jezika v cerkvah in farovžu. Nadškof Sedej je večkrat obiskal briško vasico Števerjan, saj je bil tam za dušnega pastirja njegov nečak Ciril Sedej, ki so ga Števerjanci imeli zelo radi in se ga še danes radi spominjajo. Ciril Sedej je 27. julija 1931 postal prvi števerjanski župnik, ker je nadškof Sedej dvignil kuracijo v župnijo. Nova župnija je dosegla državno priznanje 21. maja 1963 prav po zaslugi župnika Cirila, ki si je iz pastoralnih razlogov prizadeval, da se števerjanska župnija loči od ločniškega furlanskega dekanata. Naj povemo, da je g. Ciril služboval v Števerjanu celih 41 let in so ga na njegovo željo pokopali prav na števerjanski božji njivi.

Oba sta nedvomno s svojim duhovnim, kulturnim in javnim delovanjem vtisnila Števerjanu in Goriški močan pečat.

PRAZNOVANJE ZAHVALNICE

Zahvalna nedelja je dan, ko se kristjani zahvalimo Bogu za prejete darove. V Števerjanu smo se zbrali v nedeljo, 14. novembra 2004. Ob desetih je gospod župnik Anton Lazar v farni cerkvi daroval sveto mašo, ki so jo verni z molitvijo in petjem namenili zahvali Bogu za vse dobrote, ki so jih prejeli v preteklem letu. Sem ne spadajo le materialne dobrine, s katerimi se preživljamo, ampak tudi vsi tisti darovi, ki jih vsak dan prejemamo od življenja. Po obredu je domači župnik blagoslovil številne traktorje in kmečke stroje, ki so bili urejeno postavljeni na vaškem trgu pred cerkvijo. Veliko ljudi se je zatem zbralo na zakuski ob prijetni družbi in ob nagajivi hladni burji. Poleg izvrstnih domačih slaščic so števerjanski kmetovalci ponudili tudi kuhan pršut, sir in dobro briško kapljico.

Naslednjo nedeljo, 21. novembra, pa je bila zahvalna maša v cerkvi Marijine Pomočnice na Jazbinah. Po sv. maši, ki jo je daroval domači župnik Anton Lazar, je sledil blagoslov kmečkih strojev in drugih prevoznih sredstev ter dobrot, ki so jih pripravili pridni kmetovalci in skrbne gospodinje.

V nedeljo, 7. novembra, je bila v furlanski občini v San Canzian d'Isonzo pokrajinska zahvalna nedelja, ki jo vsako leto organizira Neposredno združenje kmetovalcev (Coldiretti). Naj omenimo, da je domačin Izidor Prinčič prejel priznanje ob doseženem častnem članstvu. Sv. maši, blagoslovu traktorjev in govorom je sledilo kosilo.

PRIČEVANJI

V nedeljo, 28. novembra 2004, so števerjanski verniki lahko поблиže spoznali različno in predvsem zahtevno novo stvarnost. Po končanem obredu ob 10. uri sta obiskali vernike dve dekleti skupnosti Lautari iz Pordenona. Slednja pomaga zasvojenecem z mamili in s katerokoli drugo zasvojenostjo. Dekleti sta se predstavili in obrazložili svoji nelahki, zapleteni življenjski zgodbi. Predstavili sta se tudi na Jazbinah, in sicer po maši ob 11.30. Brez dvoma je živ primer obogatil vsakega izmed poslušalcev.

OTROŠKI IN MLADINSKI ZBOR

V letošnji sezoni je prišlo v vrstah Otroškega zbora do nekaterih sprememb zaradi starostnih razlik pevcov. Otroci mlajši od 9 let sestavljajo Otroški zbor, starejši pa Mladinski zbor. Poleg zborovodkinje Eliane Humar je v tej sezoni priskočila na pomoč korepetitorica Martina Valentinčič.

Sezona se je začela že v nedeljo, 3. oktobra, s prvo pevsko vajo. V teh mesecih so se pevci naučili lepo število novih pesmi in se skrbno pripravili na številne nastope v mesecu decembru. Mladinski zbor je na dan Brezmadežne pel pri sveti maši v farni cerkvi ob 10. uri. Na kitare so igrali Elija, Fabijan in Gabrijel, na orgle pa je spremljala Martina Valentinčič. Isti dan popoldne pa so se pevci predstavili na Mali Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Najprej je nastopil Otroški zbor, ki ga sestavlja 16 pevcev od 3. do 8. leta starosti. Mali pevci so zapeli pesem Račka plavačka. Zatem je Mladinski zbor zapel Marijino Mati mojega srca in Dan na dan (A. Ostrovski).

V nedeljo, 12. decembra, je zbor pel na božičnem koncertu v Ažli, ki ga je organiziral Gorski okoliš Ter Nadiža Brda. Otroški zbor je zapel dve pesmi, V hlevčku na slamici in V Betlehemu za goro, ki jih je uglasbil Janez Bitenc. Zatem pa je Mladinski zbor zapel ljudsko božično Jožef priletel mož in Gačnikovo Neko noč.

Teden kasneje, t.j. 19. decembra, so pevci sodelovali na proslavi ob 50 – obletnici domačega društva. Sicer pa bodo otroci peli nekaj pesmi tudi pri slovesni božični sveti maši ob 10. uri v farni cerkvi v Števerjanu.

Mladi pevci se vestno pripravljajo na nastope, ki jih bodo čakali v naslednjih mesecih. O teh pa bomo poročali v naslednji številki našega glasila.

ELIANA HUMAR

VESELO VZDUŠJE PRI EVGENU

Kot običajno je tudi letošnji 1. november potekal v veselem vzdušju. Po sv. maši in popoldanskem obisku števerjanskega pokopališča, se je mladina zbrala pri Evghenu. Isabel in Karin sta pripravili nekaj pic, ki so bile le prigrizek, saj nam je nato Marko skuhal pašto z rakci in paradižniki. Tako smo lahko s polnimi želodčki obiskali naše rajne prijatelje po okoliških pokopališčih. S pesmijo smo se spomnili naših dragih, ki so v nas pustili praznino. Z žalostnimi srci smo se zopet vrnili k Evghenu in tam nadaljevali družabnost. Ni bilo težko videti zopet nasmeh na obrazih, ko je Karin začela pripravljati palačinke: čokoladne in s sladoledom. Seveda ni manjkal kostanj in kozarček dobrega... piva!

KATJA DORNI

SV. MIKLAVŽ

Tudi letos se je v prvih decembrskih dneh oglasil sv. Miklavž iz nebeških višin in naznanil otrokom svoj prihod v števerjansko vasico. Sv. Miklavž se je na svoj godovni dan posvetil obdarovanju mlajših in starejših Števerjancev.

V spremstvu nežnih angelčkov in nagajivih hudičkov se je v ponedeljek, 6. decembra, ustavil v Sedejevem domu, kjer so ga nestrno pričakovali številni otroci. Nekateri izmed njih so mu pripravili presenečenje za pozdrav: mladi igralci so se naučili igrice Prihod sv. Miklavža. Za režijo je poskrbela Kristina Corsi ob dragoceni pomoči Hadrijane Corsi in Mateja Pintarja. Sv. Miklavža so povabili otroci, ki so mu pripravili res prijetno igrico. Za glasbo je poskrbela Valentina Pavio, balet pa je pripravila Nataša Sirk. Vlogo angelčkov so lepo odigrali Ilaria, Chiara, Ana, Klara, Lucija, Teresa, Lucia in Matej, hudički pa so bili Martin, Danijel, Jernej, Matija in Luka. Mlade deklice Liza, Štefanija, Alice, Martina in Izabel so skrbno pripravile sceno.

Radodarni sv. Miklavž je nato obdaril otroke, odrasle in marsikoga, ki si darila sploh ni pričakoval.

DELOVANJE MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA

Mešani pevski zbor je novo sezono začel 22. septembra, ko so se pevci zbrali na prvih vajah skupaj z dirigentom Vladimirjem Čadežem.

Že teden kasneje, v soboto, 2. oktobra, so namreč sodelovali na 11. zborovski reviji v Krminu. V tem večeru so se poleg našega zbora predstavili še domači zbor iz Krmina, zbora iz tržaške in videmske pokrajine ter gost večera-zbor iz Trevisa. Zbori so v glavnem zapeli narodne pesmi v slovenskem, italijanskem, nemškem in furlanskem jeziku. Večer je sklenila skupna pesem Mnogaja ljeta.

30. oktobra je bila v domači vasi slovesnost ob 60. obletnici ustanovitve osnovne šole. Zbor je s petjem oblikoval sveto mašo, na prireditvi v Sedejevem domu pa je zapel še dve pesmi, in sicer *Pa se sliš'* in znano *Lipa*.

1. novembra so se pevci s petjem poklonili vojnim žrtvam pred spomenikom v Števerjanu in na Jazbinah. Pod taktirko Eliane Humar je zbor zapel *Tiste dni* in *Tebe pojem*.

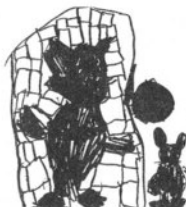
November je tudi čas Cecilijanke: v nedeljo 21. se je zbor predstavil goriški publikli z Vrabčevo *Veter* (na Kosovelovo besedilo, kateremu je bila Cecilijanka posvečena), Lassovo *Canzone* in Bizjakovo *V Tamar*.

27. novembra je bila v Gorici pred Trgovskim domom manifestacija, na kateri je sodeloval tudi naš zbor skupaj z drugimi goriškimi zbori. Številne pevce je vodil Hilarij Lavrenčič.

In že je napočil božični čas: 12. decembra je zbor nastopil v Benečiji na koncertu v okviru prireditve *Nativitas*, ki jih organizira italijanska zveza pevskih zborov. Pod vodstvom Martine Hlede in ob orgelski spremljavi Eliane Humar je moški zbor najprej zapel *Blaženo noč*, nato pa so sledile še *Noč božična*, *sveta noč*, *Že počiva vsa narava* ter *Radujte vsi krogi se zemlje* v izvedbi mešanega zbora.

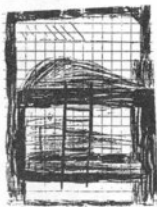
MARTINA HLEDE

OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO

JULIAN DE CARO, 1. razred

MOJA SOBA

GUGLIELMO FRATTI, 1. razred

PRIZOR IZ RISANKE VOLK IN 7 KOZLIČKOV

DIANA KOMJANC, 1. razred

POT IZ ŠTEVERJANA V GORICO

SARA SOBAN, 1. razred

POT IZ ŠTEVERJANA V GORICO

JAN LANGO, 1. razred

PRIZOR IZ RISANKE VOLK IN 7 KOZLIČKOV

ALEXANDER FRANDOLIC, 1. razred

O PSU, KI JE ŠEL NA LUNO

PETRA CIGLIČ, 1. Razred

VOŠČILO

Dragi Alex!

Vse najboljše za tvoj 6. rojstni dan!

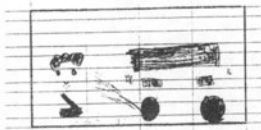
LUCA ŠKORJANC, 1. razred

MOKER PO SILI

Hodil sem po pločniku.

Poškropil me je avto.

Izmislil sem si nov znak.

KLARA TERČIČ, 1. razred

KEKEC IN BEDANEC

V prebranem odlomku nastopata naslednji osebi: Kekec in Bedanec.

Kekec je mlad fant. Ima kratke rjave lase. Ima velike oči in se vedno smeje. Je suh. Ima modro majco, rjave hlače in rjave čevlje.

Bedanec je odrasel mož. Ima kratke rjave lase. Ima dolgo brado in dolge brke.

SARA TERPIN, 2. razred

BIKEC FERDINAND

V Španiji je živel bikec Ferdinand, ki ni hotel biti kot ostali biki. Svoj čas je raje preživel na travniku, kjer je vonjal rože. Nekega dne ga je pičila čebela. Ferdinand je poskakoval od bolečin. Tedaj so ga ulovili bikoborci in ga peljali v areno. Tu se je zmagovito bojeval. Za tem se je vrnil na svoj travnik k svojim rožicam.

LUCIJA LANGO, 2. razred

RECEPT V NAROČJU

Matej je prinesel v šolo babični recept za čaj iz dolgolistne mete (menta).

Ubereš meto. Jo opereš in deneš v lonec z enim litrom vode. Ko zavre, ugasneš ogenj in pustiš malo časa, da se ohladi. Nato čaj precediš in deneš sladkor. Čaj je skuhan.

MATEJ HLEDE, 2. razred

V ČLOVEKU, KI JE BULJIL V TELEVIZIJO

Ta človek se je vživljal v svet, ki se mu je prikazal na televizijskem zaslonu. Gledal je:

- pustolovski film in se obnašal kot neustrašni junak;
- kriminalko in od strahu se je zaklenil v stranišče;
- ljubezenski film: postal je grozno zaljubljen;
- športno oddajo: tekal je gor in dol po cesti, skakal čez ograje ipd.

TAMARA FIORELLI, 2. razred

»TI POBALIN TI!« NEKOČ JE JAN TAKO IZZIVAL...

Vsi v družini so mu kričali: »Mulc, pridi sem!« Ampak ta fant se jih ni bal in še vedno se jim je krohotal. »Ne se krohotali, smrkavec!« mu je zakričal oče. Jan je bil tako poreden! Očka je začel tekati za njim in tako ga je ulovil. Tisti neubogljivi fant je začel kričati. »Kar vrišči!« mu je zakričal oče. Oče ga je dolgo tepel. Jan je bil drugo jutro v šoli le malo bolj plašen, ker ga je oči pretepal.

Med odmorom je bil Jan vseeno živ; streljal je učiteljico s fračo. To so zvedeli doma in so bili vsi pripravljeni, da ga spet pretepejo. Jan je postal tako boječ, da je obljubil, da bo postal priden. In Jan je še sedaj priden.

JERNEJ TERPIN, 3. razred

LETEČA PREPROGA

Nekega dne sem odletel z letečo preprogo, ki mi jo je podarila vila za rojstni dan. Dvignil sem se visoko v nebo, skoraj do lune, Sonca, planetov in pristal na drugem koncu sveta. Znašel sem se ob obali. Okoli mene ni bilo živega bitja. Toda zagledal sem neko vas in se napolil tja. Ko sem prišel, sem ostal zelo presenečen, kajti v tej vasi ni bilo ljudi, temveč so v njej kraljevale le živali s človeškimi lastnostmi: znale so govoriti. Živali so me sprejele v gostilno. Potem so mi pokazale mesto, grad, cerkev... Nazadnje so mi pokazale živalski vrt: tam so bili ljudje in živali. Ko smo končali z ogledom v živalskem vrtu, smo šli nazaj v gostilno in smo popili dva litra vina. Proti koncu smo zapeli in potem mi je eden povedal, da je ena čarovnica spremenila živali v ljudi in ljudi v živali. Kar naenkrat se zbudim in se zavem, da so bile samo sanje.

MATJJA CORSI, 3. razred

MESTO NEKOČ IN DANES

MESTO MATILJA

Izbrali smo ravninski svet, v katerem imamo še reke, gozdove in polja. Prebivalci tega mesta se bodo preživljali s sadjem, živalmi in z lovom pa s poljedelstvom.

MESTO ANA

Izbrali smo si obmorski svet, v katerem imamo še morje, obale in toploto. Prebivalci tega mesta se bodo preživljali z ribami, rakci in z ribolovom.

MESTO JERNEJ

Izbrali smo hriboviti svet, v katerem imamo še čist zrak, hribe in pašnike. Prebivalci tega mesta se bodo preživljali s planšarstvom, z živinorejo in z gozdarstvom.

ANA TERČIČ, 3. razred

POČITNICE NA TAJSKEM

Letos sem se dogovarjal z mojo mamo o našem dopustu in o izbiri kraja. Odločili smo se, da bomo šli en teden na Tajsko. Vzeli smo letalo, bilo je tako hitro, da smo leteli samo dve uri. Prišli smo. Ogledali smo si mesto in videli hotel, kjer smo spali vsak dan. Z nami je bil tudi moj pes, ki se je imenoval Happy. Kupili smo tudi spominčke. Plačali smo za sobo in smo imeli ključ s številko 26. Hitro smo dali naše stvari v omaro. Bila je že 13. ura. Peti dan smo šli na dolgo hojo. Ko smo hodili, smo dobili slona in vodnika. Vodnik nam je dal coca-colo in oranžado. Vodnik pa je rekel, da lahko jaham slona. Prišli smo v lep gozd. Mi smo nabirali rože, slon pa se je hranil z listjem. Vodnik je rekel, da jahanje slona je brezplačno. Sonce je bilo močno, da so se rože in listje svetili okoli nas. Slon pa je šel na drugo stran poti. Mislili smo, da smo se izgubili. Vodnik je udaril slona in zato slon se je zelo razburil. Naenkrat pa se je pomiril. Happy pa nam je pokazal cesto do hotela.

Vrnili smo se do hotela, pripravili smo naše stvari in smo odleteli v Števerjan.

LORENZO VIZIN, 5. razred

LEGENDA O...

Stric Marko je pripovedoval legendo o barbanski Mariji v kričmi v Barkovljah, ko je bila nevihta in ribiči so pljuvali, kleli in preklinjali. Ko je Atila moril kristjane, so ti zbežali na morske plitvine in med nevihto so prosili za pomoč Marijo. Ta je uslišala prošnje in jih rešila. V zahvalo so ji zgradili svetišče. Stric Marko se je spomnil, kako sta mu umrla žena in sin med nevihto.

LUCA FIORELLI, 5. razred

DESETNICA V PROZI

Nekoč je stal beli grad. V njem je stanoval mlad gospod, ki je venomer prosil Boga, naj mu podari enega sina. Kmalu za tem se mu je rodila hčerka, ki ji je bilo ime Marjetica. Ko jo je mati hranila, je stalno jokala. Hčerka jo je spraševala, čemu njene solze. Povedala ji je, da je žalostna za hčer, ker bo morala v desetino, torej bo morala iti po svetu. Marjetica jo je tolažila, češ da morda ne bo tako.

Ko je imela sedem let, je priletela na okno ena ptičica in je naročila materi, naj speče eno potico. Vanjo naj zamesi en zlat prstan. Potico naj potem razreže na deset kosov. Kdor bo dobil prstan, bo moral v desetino. Čim je Marjetica vgriznila, je naletela na prstan in se vdala usodi. Boga je prosila, naj varuje njeno mater, njenih devet sestra ter beli grad, saj jih ne bo videla več dolgo časa.

V enem gozdu jo je ujela noč. Ustavila se je pod prvim drevesom, češ da bo tam prenočila. Toda drevo jo je opozorilo, da bo ponoči udarila vanj strela. Stopila je do drugega drevesa in tudi to drevo ji je povedalo iste besede. Le ko je prišla pod tretje drevo, je našla prenočišče, saj je to dejalo, da se ji ne bo pripetilo nič hudega.

Čez sedem let se je vrnila v beli grad. Svojo mater, ki je ni prepoznala, je prosila za prenočišče. Ta pa ji je odgovorila, da ima že devet hčera in da je ne more sprejeti pod streho. Marjetica je tedaj ponovno na glas prosila Boga, naj varuje njeno mater, njene sestre in beli grad. Čutila se je zavrženo in je v joku stekla v svet. Tedaj jo je mati prepoznala, jo klicala in jo prosila, naj se vrne, toda bilo je prepozno. Ko se je tega zavedela, je omedlela in pri priči umrla.

DANIEL HLEDE, 5. Razred

Iz Briškega časnika...

OLJČNO OLJE POSTAJA ZOPET NEPOGREŠLJIVO V VSAKEM GOSPODINJSTVU

Končno je po dolgoletnih prizadevanjih tudi Goriška dobila svojo knjigo o oljkarstvu z naslovom Oljkarstvo na Goriškem, katere idejni vodja in koordinator uresničitve izda je predsednik Društva oljkarjev Brda Bruno Podveršič. Lično in pregledno publikacijo sta izdali Goriško oljgarsko društvo in Društvo oljkarjev Brda, njen glavni urednik pa je Renato Podbersič. Tiskanje knjige je podprla Zavarovalnica Maribor, ki tudi drugače namenja precej sredstev za razvoj oljkarstva na Primorskem.

Devet poglavij, kolikor jih vsebuje knjiga, so naslovili Oljki na pot, Goriško oljgarsko društvo, Zgodovina oljkarstva na Goriškem, Oljka v slovenskem pesništvu, Oljka kot simbol in navdih, Slovenski oljkarji se povezujejo, Oljkarstvo na srednji kmetijsko-živilski šoli v Šempetru, Oljčno olje-življenjski sok Mediterana, in Oljka v Goriških brdih.

Pri nastajanju zbornika so sodelovali Andreja Glavan Podbršček, univ. dipl. ing. kmet., profesorica strokovno-teoretičnih predmetov na Srednji poklicni in tehniški kmetijsko-živilski šoli v Šempetru, Toni Gomišček, univ. dipl. sociolog, Miha Lipušček, mag. kmetijskih znanosti, dipl. veterinar, direktor KVZ v pokoju, Sonja Lipušček, učiteljica, svetovalka v pokoju, Renato Podbersič, zgodovinar, Bruno Podveršič, upokojeni uslužbenec, Branimir Radikon, ing. agronomije, Kmetijska svetovalna služba Brda, in Marjetka Zavrtanik, profesorica slovenščine.

Bruno Podveršič, predsednik Društva oljkarjev Brda, v uvodni besedi med drugim poudarja: »Kako naj ponujamo gostu svoja žlahtna vina brez slastnega okusa oljčnega olja? Naša gostoljubnost razveseljuje popotnika s kruhom, vinom in oljčnim oljem, kar nam daje naša rodovitna zemlja in blago sredozemsko podnebje.« V teh besedah je vsa modrost, ki jo je treba upoštevati, da bi dosegli zastavljeni cilj.

Mag. Miha Lipušček, predsednik Goriškega oljgarskega društva, pa opisuje dober odziv pri strokovnih institucijah, kar prinaša oljkarjem veliko oporo pri njihovem delu in načrtih, saj brez nasvetov in strokovnih informacij o primernosti površin in njihovi pripravi za sajenje, času in načinu sajenja, sortah, obdelavi, varstvu pred boleznimi in škodljivci, času in načinu obiranja, predelavi oljk, shranjevanju olja itd. »novopečeni oljkarji« ne bi zmogli.

VANDA COLJA

GRENAK SPOMIN

Vso noč prisotna pri njeni postelji sva bila
ko jutranja zora budila se je,
najini pobledeni obrazi in solza,
jaz in moj nečak Adrijan bila sva oba.

Od bolniške terase lep pogled vse dol
proti njivam in livadam,
prezgodnja jesenska megla pokrivala je,
vse naokrog ravna polja te zemlje.

Žarki sonca na nebu rahlo
izza oblakov posijali so,

kakor najina srca v sebi,
v solzah utopljena sva midva bila.

Strmeča brez besed sva pospremila to
naglo smrt, žalujoči v slovo, Adrijanove
ljubeče matere in moje ljubljene
najstarejše sestre Jušte.

Kadar njen zadnji vzdih je utihnil
in v večno zveličanje prezgodaj odšla si!
In svojo ljubečo družino zapustila si!

V svojih in sestrinih mladostnih letih sva se lepo posvetovali, ona je bila takrat že oženjena, jaz
pa mlado dekle.

Kakor mati me je svarila in z ljubeznijo v življenje me spodbujala: to je bila moja starejša
sestra.

Med vojno je neopisna žalost prizadela njeno družino, saj je bil njen soprog, trintridesetletni
mladenič doma iz Matajurja, izgubljen pri partizanih.

Neko jutro je prišel na dopust k svoji družini. Zelo dobro se spominjam tistega trenutka, in še
marsikaj drugega, takrat sem bila petnajstletna deklica in sem prenočevala pri sestri Jušti za družbo.

Tistega dne sem bila malo po svoje, užaljena in malo sem mu posvečala pozornosti. Zame je bil
kakor brat, zelo lep človek, postaven in prijazen. Sam je žal vedel, da bo takoj prišel trenutek odhoda,
bil je zamišljen.

Preživel je cel dan s svojo družino. Na predvečer, ob uri mraka, predno se je napotil proti
Benečiji, do njegovega štaba, je še šel pozdravit na moj rojstni dom k Pirevim v Ščedno, kjer še živi
tam njegov brat Dane, moj svak. Brat Dane ga je nagovarjal naj ne gre tja tisto noč, a on je velel, da
noče postati deserter, ker je verjel v svoj ideal! In tako žalostno je bilo slovo od vseh dragih.

Ugledni oče in soprog odšel je tja, zapustil je dom na kmetiji, mlado ženo soprogo Jušto in zelo
starega očeta, dva mala sina, ki sta ga ob zadnjem pozdravu trdno objela!

Dolga mu je bila peš nočna cesta: od Števerjana mimo vseh Brd pa do Klodiča v Benečiji.

Že v istem zgodnjem jutru grmenje strelav, topov in granat, čulo se je do našega doma v
Ščednem. To je bil podivljani nemški napad, nekateri od fantov so uspeli zbežati in videli so našega
dragega Izeta tam, v luknji na postojanki. Domačini in prijatelji so mu veleli naj zbeži z njimi, a ostal je
na svojem mestu.

Usoda ga je krenila tam v tisti dolgi temni noči, s korakom do njegove smrti, že v istem jutru,
utrujen od nočnega pohoda, in gotovo tudi lačen. Bil je 3. november 1943.

(SE NADALJUJE)

ALMA HUMAR

Iz naše bližnje preteklosti...

MATIJEV DORČE

Ob vznožju gore Sabotina je vasica Podsabotin z lepo cerkvijo posvečeno svetemu Nikolaju. Ob rečici Pevnici te pelje ravna pot prav do vasi Pevme. Gora Sabotin je pravo bogastvo za ljudi ob njenem vznožju. Na malih kmetijah gojijo govejo živino, mleko pa prevažajo v večjih aluminijastih vrčih na kolesih ali na vozičkih v mesto Gorico. Ker se odvija lepo oskrbovana pot prav po ravnem, se vozijo šolarji in študentje v mestno šolo kar s kolesi.

Matijeva mlada mama je vozila mleko v mesto na vozičku s tremi kolesi. Na kolesu jo je spremljal sin Dorče. Že v dopoldanskih urah je bilo mleko v mestu oddano. Mama in Dorče sta se vračala domov trudna a zelo vedra. Doma je lepo gospodinjila hčerka Anica. Oče Ivan je bil invalid; ko je izkopaval zasute trte je zadel ob granato, ki ga je zadela v levo koleno.

Dorče je došel in se razvil v prijetnega mladeniča. Visoke rasti, krepak, z valovitimi svetlokostanjevimi lasmi, vesele narave, vedno nasmejan. Že pri petnajstih letih je pel v domačem pevskem zboru. Cerkveni pevski zbor je sestavljalo 25 članov obeh spolov. Petje jih je učila mlada pevovodkinja, ki je prihajala iz neke sosednje vasi.

Sami mladi ljudje so se med seboj začeli izbirati. Dorče je vrgel oko na Cibičevo Elizabeto. Klicali so jo Eliza. Tudi Elizi je bil Matijev Dorče zelo všeč. Starši so z veseljem spremljali to prvo zaljubljenost, saj se je vse odvijalo v domačem vaškem prostoru.

Pa je vojni čas prinesel svoje. Večje število domačih fantov je bilo vpoklicanih k vojakom, in sicer v posebne enote »Battaglione Speciale«, ki so jih potem namestili na jug države. Med temi je bil tudi Matijev Dorče. Vsak mesec je domačim in Elizi poslal že natisnjeno karto »Zdrav sem in dobro se mi godi!« Sledil je na karti samo podpis vojaka. Ob razkroju vojaške sile, so si vojaki pomagali peš proti domu. Ta vojaški polom je Dorčeta dosegel na samotnem otoku, Sardiniji. Bil je brez denarja, brez dokumentov, ostalo mu je še samo upanje na konec vojne. Golo življenje si je rešil s tem, da je postal pastir goveje živine pri nekem veleposestniku.

V tem žalostnem stanju je obupnega vojaka dobil mlad kaplan, ki je pripeljal na oddih na otok skupino bolnih vojakov. Njemu je mladenič potožil svoje gorje, v upanju, da mu bo dana možnost potom Rdečega križa dobiti zvezo z domačimi. Na priporočilo mladega duhovnika so člani Rdečega križa začeli reševati zapleteni položaj mladega vojaka. Tudi Eliza je od doma skušala po poteh Rdečega križa najti možnost za čimprejšnjo Dorčetovo vrnitev domov.

Reševanje je potom Rdečega križa trajalo do leta 1946. Dorče se je vrnil domov šele meseca maja 1946. Izčrpan, izmučen, a vendar živ. Srečanje s starši, z Elizo, s prijatelji je bilo nekaj izrednega. Počasi se mu je vračalo zdravje in želja po življenju in svobodi.

Eliza in Dorče sta bila zmenjena, da se bosta poročila skromno, brez hrupa. Poročila sta se šele septembra 1947. Po poroki sta odpotovala v Kanado z živo željo, da se bosta čez par let vrnila na Goriško in lasten dom in zaživela družinsko življenje v domačem kraju s kopico lastnih otrok, ki si jih tako srčno želita.

ADA GABROVEC

KAKO JE BILO ŽIVETI TAKRAT?

Intervju z gospo Marto Zuri

Gospa Marta je vesele narave, skrbna, delavna in ob življenjskih neizgovodah se je vedno opogumila ter optimistično gledala naprej. Poleg tega je ponižna in z zamisljivo intervjuja sem jo skoraj nehote spravil v zadrego. Za dragocen doprinos pa smo ji iskreno hvaležni.

Kdaj ste se rodili?

»Rodila sem se 3. oktobra 1935 v Solkanu. Mama se je imenovala Katerina Jamšček, doma iz Kromberka, tata pa Otello, ki se je rodil v Vidmu, a je že od otroških let živel v Solkanu. V zakonu se je poleg mene rodil mlajši Metko.«

Časovno se nahajmo tik pred izbruhom druge svetovne vojne, posledično je bilo torej vaše otroštvo zaznamovano s strahom in upanjem v boljši jutri.

»Bivali smo v stanovanju v Solkanu. Mama je pomagala očetu pri nabiranju starega železa in ko sta nabrala veliko količino, sta ga prodala. Spomnim se dneva mojega prvega sv. obhalija. Zjutraj so Nemci razsajali po vasi, domačine je zajel velik strah, ugrabili so veliko mož in jih odpeljali. Tako so vdrli tudi v našo hišo in odpeljali očeta najprej v Gorico in takoj zatem v taborišče Dachau v Nemčijo, kjer je bil priprt leto in pol. Ko se je vrnil v domačo vas, je poučeval pleh muziko v Kromberku, tekste mu je pripravljaj Vinko Vodopivec. Tata je bil šibkega zdravja, bil je pljučni bolnik in proti koncu štiridesetih let je bil primoran ležati dalj časa v bolnišnici v Gorici. Medtem je bila začrtana državna meja in družina je bila ločena v dvoje. Očetu so zdravniki svetovali naj ne ostane v mestu, ampak naj se navzije svežega zraka nekje na podeželju. Tako je začel pomagati na kmetiji pri Klanjščkovih na Rovesci v Števerjanu in kaj kmalu mu je baronica dala v obdelavo kmetijo v Dragah, kjer stoji danes vaška osnovna šola. Leta 1950 se je tako celotna družina preselila v Števerjan. V Dragah smo imeli malo vsega, od vinograda, vrta in tudi nekaj živine.«

Kje ste obiskovala osnovno šolo in kakšen spomin ziblujete v sebi o tistem času?

»Osnovno šolo sem obiskovala v Kromberku, nižjo srednjo šolo pa v Šempetru in Solkanu. Čas je bil pač tak kakršen je bil, ni dopuščal posvečati veliko pozornosti študiju, a ravno tako sem ga uspešno dokončala in tudi od tega nekaj odnesla.«

Kaj pa po končani osnovni šoli?

»Želela sem si nadaljevati študije in postati bolničarka (šola je bila v ulici Brigata Pavia v Gorici), a denarja ni bilo in sem ostala doma na kmetiji in pomagala staršema, dokler se nisem poročila. Pri sv. birmi sem bila leta 1951 v stolnici v Gorici in dobro se spomnim tistega dneva, da smo do poldne nabirali češnje pri Aščevih in šele potem smo se pripravili na slavlje in odšli. Bili so namreč drugi časi.«

Kakšen odnos ste imeli do staršev?

»Imela sem jih zelo rada in jih spoštovala, ker sta mi darovala življenje. Tata je bil zelo strog, a dober gospodar. Kot družina smo bili vesele narave in večkrat smo se skupaj pogovarjali in prepevali.«

Ali se spomnite vaš običajen obrok? Kaj vam je po navadi pripravljala mama?

»Močnik, pogačo, maslo, mleko ipd. Izobilja ni bilo, pač pa smo se z dneva v dan preživljali. Ko sva z bratom prihajala domov s šole sva se ustavila v trgovini po žemljico, štruco kruha na kartico. Polovico sva jo že pojedla po poti proti domu.«

Kaj pa potem?

»Leta 1952, ko je oče izvedel da daje gospod Krajner v najem kmetijo na Oslavju smo se preselili. Domačija spada pod goriško občino, tudi če se več kot polovica zemljišč nahaja na Sovenci in torej spada pod števerjansko občino. Končno pa smo bili skoraj na našem in tega smo se zelo veselili.«

Ko je bilo ponovno obnovljeno delovanje predvojnega Katoliškega prosvetnega društva v Števerjanu, 7. marca 1954, je bilo v odboru mnogo mladih, med katerimi tudi Marta Zuri. V tistih letih sta bili gonilni sili prosvetnega delovanja dramska družina in pa mešani pevski zbor.

»Imeli smo se res dobro. Veselili smo se in se v številni družbi počutili sproščeni in zadovoljni. Med nami smo bili zelo povezani in smo si radi pomagali drug drugemu. Stalno smo se odpravljali na kak izlet.«

Katerega leta ste se poročili?

»Poročila sem se 22. septembra 1962 z domačinom Lojzetom Komjancem v župnijski cerkvi v Števerjanu. Domači in prijatelji mu pravimo Gigi. Spoznala sem ga, ko sem še z družino živela v Dragah in nekega dne me je prišel pozdravit, saj se je odpravljal na nabor. Vprašal me je, če mi lahko pošlje kako razglednico. V vojski je bil cela štiri leta. Pred tem trenutkom ga sploh nisem poznala in niti moji starši niso nikdar videli tega mladeniča. Na poročno potovanje sva se odpravila do Kranjske gore in mimo Bleda in Plitvičkih jezer do Portoroža. Takoj po poroki sva se preselila v Gorico, kjer je leto prej, t.j. 1961, Lojze odprl majhno delavnico. Najprej sva živela v ulici San Gabriele in zatem v ulici Rossini. Delavnico sva najprej imela v najemu, leta 1967 sva jo odkupila in jo počasi v letih dograjevala ter izboljševala nudene usluge. V zakonu sta se nama rodila Lidia in Fabio.«

Od tega trenutka dalje sta živela v Gorici.

»Predvsem iz praktičnih razlogov, saj vsklajevanje delovne obveznosti s skrbjo družine ni bilo prav enostavno. Upoštevač tudi dejstvo, da večkrat sem bila sama, ker je Gigi moral na poslovna potovanja. V sedemdesetih letih sva začela zidat hišo na Sovenci, ki se nahaja nekako nasproti mojega prvotnega doma, kjer praktično danes skupaj uživava najin pokoj.«

Ali ste se z Gigijem predala in posvečala kaj časa zabavi?

»Tista leta se nisva odpravila nikamor takega. Vsako drugo nedeljo sva hodila v kino v Gorico, sicer sva se raje bolj posvečala delu.«

Najgriši trenutek, ki ste ga v svojem življenju doživeli in če bi bilo mogoče bi ga najraje izbrisali?

»Gotovo tisti, ko očeta ni bilo doma. V doraščujoči dobi ga nisem videla več let, najprej pripor in zatem šibko zdravje sta ga oddaljila od topline svojih najdražjih. Mama je morala skrbeti za preživetje nas otrok in si predstavljam, da ni bilo lahko. Mižerija je bila.«

Vaše veselje...

»Nedvomno so štirje vnuki in z njimi uživam ob vsakem njihovem nasmehu. Elena, Edoardo, Sofia in Francesco so neprecenljivi dar, ki sta mi ga dala moja otroka.«

Nasvet, ki bi ga rada posredovala današnji mladini?

»Danes si mladi želijo in zahtevajo vse hitro, nimajo potrpljenja in večkrat niti vztrajnosti, da bi dosegli zastavljene cilje. Živijo v drugačnem času od našega, živijo v blagostanju in večkrat nehoti pozabijo na same starše in sploh na starejše ljudi. Potrebno je biti združeni, si pomagati in se med sabo pogovoriti. Človek mora znati potrpeti, mora biti pošten in ponižen.«

MARJAN DRUFOVKA

OBVESTILA BRALCEM

BAKLADA

Mladinski krožek F. B. Sedej prireja baklado na božično vigilijo v petek, 24. decembra 2004.. Zbirališče ob 22.15 pri Marijini kapelici na Bukovju, odhod ob 22.30. Ob molitvi in petju bomo prišli na »plac« v Števerjan, kjer se bo opolnoči pričela slovesnost Jezusovega rojstva. Mladi in manj mladi toplo vabljeni!

NATEČAJ MOJE JASLICE

Komisija si bo ogledala tvoje jaslice v ponedeljek, 27. decembra 2004, od 9. ure dalje. Če želiš, da te bo obiskala ob določeni uri, ker drugače te ne bo doma, pokliči na telefonsko številko 333 5932444 in se zmeni z Aljošo!

BOŽIČNICA

Društvo F. B. Sedej prireja tradicionalno božičnico v četrtek, 6. januarja 2004. Ob koncu večera bo predvajanje filma o preteklem športnem tednu in nagrajevanje natečaja Moje jaslice.

VOŠČILO

Obilo božjega blagoslova, miru, zdravja, ljubezni do samega sebe in do družbe, želje do življenja, sreče, veselja in poslovnega uspeha v novem letu vam iz srca voščijo:

SKPD F. B. Sedej,

Odbor Festivala,

Dramska družina,

Mladinski krožek,

Mešani pevski zbor,

Otroški zbor,

Uredništvo Števerjanskega vestnika,

z upanjem, da resnično vstopamo v boljše leto!

OBČINSKE VESTI

Znano je, da je občinski teritorij podvržen nevšečnostim predvsem ob hudih vremenskih ujmah zaradi zemljepisne lege in zaradi nešteti drugih dejavnikov. 31. oktobra je potok Grojnica zaradi hude nevihte poplavljal nekatera zemljišča. Števerjanska občinska uprava je takoj kontaktirala civilno zaščito, ki je takoj opravila vsaj najnujnejše posege. Upati je, da bodo tudi v najkrajšem času opravili sanacijska dela na cesti, ki iz Gorice pelje proti zaselkoma Štedno in Ašči. Cesta spada namreč pod goriško občino.

Ob raznih vremenskih neurjih morda upravičeno radi večkrat ustvarjamo odvečno paniko. Uprava priporoča občanom, da ob takih posebnih primerih postanejo toliko bolj odgovorni in da v svojih močeh opravijo vsaj najnujnejše posege: npr. počistijo in pregledajo, da niso odtoki popolnjeni.

Zaključujejo se dela ureditve občinskih cest proti Bučinelovim na Jazbinah in od Valerišča proti Kovačevem.

Župan Hadrijan Corsi v svojem imenu in v imenu občinske uprave, ki jo zastopa, vošči vsem bralcem in Števerjancem vesel božič ter srečno novo leto 2005, obilo delovnih uspehov ter zadovoljstva.

ČESTITKE

Alessio Stasi že več let študira v semenišču v Ljubljani. Po rodu Števerjanec je vsa ta leta nudil pomoč pri bogoslužju domačemu župniku Antonu Lazarju. Letošnjo jesen pa mu je goriški nadškof Dino De Antoni dodelil pomočniško službo ob župniku Marjanu Markežiču, ki je župnik v Štmavru, Pevmi, Oslavju in Podgori.

Poleg tega mu je goriški metropolit podelil v nedeljo, 21. novembra, akolitat in lektorat v cerkvi v Pevmi. Tako je Alessio prejel službo bralca in pomočnika pri evharistiji.

Alessiu se pristržno zahvaljuje uredništvo Vestnika, saj je večkrat priskočil na pomoč. Sicer ne odhaja daleč, a upamo, da nam bo še stal ob strani.

ROJSTVA:

Družino Fulvia Devetaka in Kristine Corsi ter malega Ivana je 24. novembra osrečil prihod Petre. Pridružujemo se družinskemu veselju, punčki pa voščimo mnogo lepega.

DAROVI:

ZA ŠTEVERJANSKO CERKEV (za nova okna): v spomin na pokojno Bruno Prinčič družina Pittoli 150,00; v spomin na pokojnega Jožefa Pintarja družina Pintar iz Solkana 100,00, družina Simona Komjanca 50,00, družina Aleša Komjanca 50,00, podjetje Terpin 100,00, njegova družina Pintar 100,00; v spomin na pokojnega Stanota Fabjana družina Simona Komjanca 50,00; v zahvalo za srečno trgatve družina Aleša Komjanca 100,00, N.N. 50,00, N.N. 50,00; družina Culot 100,00; v

zahvalo za uslišano prošnjo N.N. 50,00; v spomin na pokojno teto Edvino N.N. 50,00; Tončeva družina 40,00; hčeri Marega 40,00; N.N. 50,00; N.N. 10,00; N.N. 50,00; N.N. 50,00 evrov;

ZA CERKVENI PEVSKI ZBOR: namesto cvetja na grob pokojnega Jožefa Pintarja Zadruga Št. Florjan 50,00 evrov;

ZA MEŠANI PEVSKI ZBOR: v spomin na pokojnega moža Jožefa Pintarja žena Jožica Jager 100,00; v zahvalo za petje pred spomenikom padlim na dan Vseh svetih na Jazbinah Judita Koršič 50,00 evrov;

ZA LAČNE OTROKE: za Miklavža Matija Corsi 20,00 evrov;

ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK: v spomin na pokojnega Jožefa Pintarja Škorjanc Marko in družina 50,00; Lučana Hlede 20,00 evrov;

ZA SKPD F.B. SEDEJ: v spomin na pokojnega moža Jožefa Pintarja žena Jožica Jager 100,00 evrov.

SMRTI:

BRUNA PRINČIČ vd. PITTOLI

Bruna Prinčič se je rodila 24. marca 1924 v Gornjem Cerovem, v družini petih otrok. Očetu je bilo ime Friderik Prinčič, mami pa Alojzija Prinčič. Dve sestri in brat so umrli že v otroških letih. Mama Lojzka je umrla, ko je Bruna imela komaj sedem let, preživela sestra Marica, tudi že pokojna, pa je takrat bila stara pet let.

Do šestnajstega leta je živel pri sorodnikih in služila pri raznih družinah. Od leta 1940 do leta 1946 pa je služila pri družini Ignacija Maraža v Števerjanu.

25. maja 1946 se je poročila z Ernestom Pittolijem in si ustvarila svojo družino. Do zadnjega dne pred usodno boleznijo je bila zelo marljiva ter skrbna mama in nona.

Umrla je 26. septembra v goriški bolnišnici, pogrebna maša je bila 28. septembra v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu.

JOŽEF PINTAR

Jožef, Avguštin Pintar je bil rojen 5. decembra 1918 v Števerjanu hišna št. 127 in bil v domači vasi tudi krščen 12. decembra 1918. Oče je bil Jožef, mati pa Uršula Primožič iz Pevme. V zakonu so se jima rodili štirje sinovi: Anton, Jožef, Avgust in Milan. Jožef, domači so mu pravili Pepe, je bil birman 18. maja 1934 v Gorici.

Meseca marca 1939 je bil vpoklican k vojakom in tako bil daleč od doma celih sedem let. Oktobra leta 1945 se je vrnil domov. Vojaška leta so ga gotovo utrdila. Po vojnem času je nekaj let opravljal poklic avtoprevoznika, zatem pa se je bavil s kmetijstvom. Po poroki sta si z ženo začela počasi ustvarjati kmetijo na Valerišću, kupovala sta zemljo, sadila trte in končno sta si tam tudi kupila dom, kjer sta skupaj živela do konca. V stiku z naravo je dobesedno užival in do zadnjega mu je bilo to v veselje.

3. februarja 1968 je v Šentjurju pri Celju poročil Jožico Jager. Rodila sta se mu dva sina: Aleksander in David.

Umrli je 1. oktobra v goriški bolnišnici, kjer je tudi prejel zakrament bolniškega maziljenja. Pogreb je bil 4. oktobra v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu.

Društvo F. B. Sedej izreka ženi, sinovoma ter vsem svojcem in sorodnikom globoko sožalje ob izgubi ljubljenega Jožefa Pintarja.

VERA CIGLIČ vd. KLANJŠČEK

Vera Ciglič, Vera Tončeta z Bržiča, se je rodila po koncu prve svetovne vojne, 1. novembra 1919 v Spodnji Šiški v Ljubljani, kjer so bili starši, oče Tonče in mati Frančiška Lipic, begunci. H krstu so jo nesli v Frančiškansko cerkev Marijinega Oznanjenja pri Tromostovju v Ljubljani 6. decembra 1919. Poleg nje sta bila še sestra Slavka in brat Vladimir. Petnajst let stara je bila pri sv. birmi v Gorici 18. maja 1934.

Med drugo svetovno vojno, 25. julija 1942, je poročila domačina Cirila Klanjščka, ki je bil tudi rojen v času begunstva med prvo svetovno vojno na Črnučah pri Ljubljani.

V zakonu so se jima rodili trije otroci: Vladimir, Ivan in Hadrijana. Več let, ko je bil mož v italijanski vojski in potem v partizanih, je morala sama skrbeti za družino, dom in kmetijo. Družino je večkrat obiskala bolezni, a najhuje je bilo, ko se je mož star komaj petinpetdeset let med trgatvijo ponesrečil in umrl 24. oktobra 1972.

Pred devetimi leti je tudi sama padla in tedaj je obležala. Kakor je bila poprej, tako je bila tudi zdaj v bolezni in trpljenju močna žena. Moč je črpala iz vsakdanje molitve in sv. obhajila za praznike. Vsi jo poznamo kot dobro ženo in mater, ki iz njenih ust ni prišla žal beseda.

Umrla je 30. novembra doma, v Klancu št. 21/A, pogreb je bil 2. decembra v števerjanski cerkvi.

Dobremu Bogu se zahvalimo, ki nam jo je dal, njej pa iskrena hvala za lep zgled krščanske žene in matere.

Bog ji povrni tudi za vsa leta, ko je pela Bogu v čast pri cerkvenem zboru!

MAGDALENA CIGLIČ por. FEROLETO

Magdalena, v krstni knjigi je dodano še ime Frančiška, se je rodila v Števerjanu 26. februarja 1931 staršema Jožefu in Frančiški Maraž; pred njo je bila rojena sestra Sonja. Krščena je bila 8. marca 1931 v Števerjanu, birmana je bila 9. junija 1946 v Gorici. V hudih časih druge svetovne vojne je živel v rojstni hiši s starši in sestro Sonjo.

Poročila se je 22. avgusta 1959 z Giannijem Feroletom, s katerim je imela sina Jožkota in hčerko Vando. Živeli so v kolonski hiši na Poberajšču do leta 1975. Takrat pa se je družina preselila na domačijo na Križišče, ki sta jo zakonca lepo obnovila in ki sta v njej srečno preživljala svoje dni.

Zlasti je bila navezana na vnukinjo Giulio, s katero je preživljala marsikatero prijetno urico.

V zadnjih letih je Magda bolehal, vendar je bila vedno v krogu svojih dragih, ki jim je vedno delila svoj nasmeh in dobro besedo. 30. novembra je morala v bolnišnico, odkoder se ni več vrnila. Zapušča ženo Franco ter hčerki Marino in Giorgio. Umrli je 14. decembra 2004 na domu v Ščednem, kjer je tudi živel. Pogreb je bil 16. decembra v cerkvi Srca Jezusa v Gorici, pokopan je bil na goriško pokopališče ob sinu Daniele-ju.

Umrla je v goriški bolnišnici, pogreb je bil 15. decembra 2004 v Števerjanu.

VITO DANIELIS

Vito Danielis se je rodil 11. decembra 1939 v Gorici. Na Goriškem je bil poznan kot dober podjetnik, skupaj z bratom Walterjem sta upravljala uvozno-izvozno podjetje, sam je rad priskočil na pomoč pri katerikoli dobri pobudi. Bil je ljubitelj športa in je predvsem podpiral mlade k uspehu. Zapušča ženo Franco ter hčerki Marino in Giorgio. Umrli je 14. decembra 2004 na domu v Ščednem, kjer je tudi živel. Pogreb je bil 16. decembra v cerkvi Srca Jezusa v Gorici, pokopan je bil na goriško pokopališče ob sinu Daniele-ju.

Svojcem in sorodnikom pokojnih izreka naše uredništvo iskreno sožalje.

KUHINJSKI RECEPT

RIŽEVA JUHA Z ZELENJAVO

Za pripravo potrebujemo: 1 čebulo, 1 korenček, po želji nekaj zelenjave, 2 peščici riža, jušno začimbo, olivno olje.

Drobno narezano zelenjavo (čebulo, korenček in ostalo zelenjavo) v maščobi prepražimo. Ko je zelenjava že nekoliko mehka, dodamo riž in ga nekaj časa pražimo z vso zelenjavo vred. Zalijemo, začinimo in kuhamo, da se riž zmehča. Po okusu juho začinimo še z jušno začimbo in jo potresemo s sesekljanim peteršiljem. Ponudimo toplo.

PIŠČANEC V KROMPIRJEVEM TESTU

Za pripravo potrebujemo: 4 kose piščanca, 2 jajci, sol, mleko, kislo smetano, 3 manjše krompirje, moko, vodo.

Najprej pripravimo testo iz moke, dveh jajc, vode, soli, tako kot za palačinke. V to zmes narežemo na zelo majhne kocke krompir in vse zlijemo na pomazan pekač. Zatem položimo kose piščanca, ki smo jih že prej začinili. Pečemo na 180° C od 40 do 60 minut. Ko je pečeno vzamemo iz pečice in takoj prelijemo z mlekom, da ne postane meso trdo in serviramo.

PUNČ KOCKE

Za pripravo potrebujemo: 20 dag moke, 15 dag mletih orehov, 13 dag margarine, 15 dag sladkorja, 3 rumenjake, 1 žlico čokolade v prahu, ½ pecilnega praška, 1 dober dl mleka.

Za pripravo preliva potrebujemo: 15 dag sladkorja, 1 dl vode, 1 dl ruma.

Za pripravo glazure potrebujemo: 7 dag margarine, 7 dag čokolade v prahu, 7 dag sladkorja, 3 žlice mleka.

Penasto mešamo margarino, sladkor in rumenjake in nato dodajamo moko, orehe, čokolado v prahu, pecilni prašek in mleko. V dobro namazan in pomokan pekač vlijemo maso. Pečemo od 30 do 40 minut na 150-200°C. Ko je pečeno še vroče prelijemo z mešanico sladkorja, prevrete vode in ruma ter pustimo, da se pecivo ohladi.

Sestavine za glazuro postavimo v ponev na vroče, da se počasi razpustijo. Ko začne masa vreti takoj odstranimo in na hladnem še naprej mešamo, da postane vse tekoče. Z glazuro oblijemo pecivo. Ko se glazura popolnoma ohladi zrežemo na lepe kocke.

Dober tek!

EVELIN BULFONI

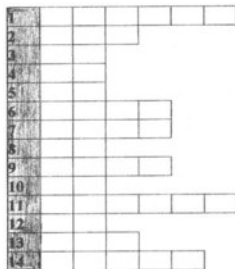

ZA KRATEK ČAS

Do rešitve prideš tako, da vsakemu številu prišteješ 8 (vodoravno ali navpično). Začni zgoraj levo s številko 8.

8	16	24	33	55	49	150
38	40	32	35	112	120	122
49	48	44	87	104	128	93
54	56	80	88	96	136	138
63	64	72	90	94	144	152
113	62	74	95	89	159	160
115	214	205	199	175	176	168
210	216	208	200	192	184	169
220	224	210	201	194	180	183
230	232	240	238	254	330	450
284	229	248	256	261	253	630
302	230	241	264	261	263	125
296	288	280	272	270	307	390
304	289	285	279	275	503	401

Reši malo križanko in v zatemnjenih kvadratih boš našel geslo!

1. bahanje; 2. enica; 3. mlečni izdelek; 4. krajša oblika imena Edvard; 5. dragocenost na plešasti glavi; 6. dežela faraonov; 7. ovojnica s papirjem za sporočila po pošti; 8. gibljiv podaljšek nekaterih živali; 9. četrti mesec v letu; 10. hčerini mož; 11. pomorstvo; 12. osebni naziv; 13. blagajna; 14. gorska ali travniška rastlina z modrimi cveti.

Rešitev iz prejšnje številke:

Ime evropske države je Anglija.

E.D.